

**ÌLÉPA
ÌDÀGBÀSÓKÈ
TÓ DÚRÓ ŞINŞIN**

NÍ ÈDÈ

YORÙBÁ

17.18. Ní odún 2020 síse iranlówó fún awon orílè èdè tò sèsè n dàgbà, àwon erékùsù kéékèké lati ni àgbékalè awon àkoólè ni ibámu pelu ojó orí iran tàbí èyà, ako tabi abo, àlejò tàbí omo onilu, abarapa tabi aláàbò ara/abirùn, ibùgbé ati bée béèlo

17.19. Ní odún 2030 ò pon dandan lati ni ìmò kún ìmò láti le se ìgbélèwòn àseyorí lórí ètò idàgbàsókè to lálòpè ti o se iranlówó àti ìgbélárugè àwon ohun ti won n se ni àwùjò ati láti se iranlówó fún ìgbékalè ilànà isètò ilu ni awon ilú ti o sèsè n dàgbà sókè.

ÈRÓNGBÀ KINNI: FIFI ÒPIN SI ISÉ NI IBI GBOGBO

- 1.1. Ní odún 2030, òpin yoo dé bá isé ati iyà fún gbogbo èniyàn ni àgbàyè èyí ti o jé pé owó ti won fi jeun ni ojúmó kò pé Dólà kan àbò.
- 1.2. Ní odún 2030, àwon okùnrin, obìnrin ati àwon omodé ti iyà níje gégè bí òdíwòn àgbáyé yoo dín kù ní ìpín idajì.
- 1.3. Şíşe àgbékalè òsùwòn idáàbòbò ti o péye fun mùtú mùwà ati pàápàà jùlo awon aláíní ati aláìlera ni odún 2030.
- 1.4. Şíşe aridájú ni odún 2030, pé okùnrin ati obìnrin ní pàtàkì jùlo àwon aláíní ati aláìlera ni ètò ti o dógba sù ètò orò ajé, awon ohun amáyéderùn, ètò si ilé, ilè, ohun àlùmónì, awon ìmò èro ìgbàlódé ati ètò isúná ti o fi kan iròrùn fún èyáwó.
- 1.5. Àtiléyìn gbódò wà fún àwon aláíní ati àwon aláìlera ní odún 2030. Dídáábò bo wón lówó isèlè aburù, àìríná ati ijàmbá àyíká ati agbègbè.
 - 1.a. Şíşe àkójopò awon ohun ìní lati orísi ònà, pàtàkì jùlo ifowósowópò idàgbàsókè lati le pèsè ànító ati ànísékù fún awon orílè èdè ti o sèsè n dàgbà sókè lati gbógun ti isé ati òsí ni gbogbo ònà.
 - 1.b. Şíşe àgbékalè ilànà ti o múná dóko ni orílè èdè, agbègbè ati àgbánlá ayé lórí gbígbógun ti àìní ati iyàsótò abo láti gbárùkù ti lílè isé ati òsí wo igbó

ÈRÒNGBÀ KEJÌ: FÍFÍ ÓPIN SÍ EBI, ÀSEYORÍ LÓRÍ ÌPÈSÈ OÚNJE TO ÑSARA LÓORE, ÀTI ÌGBÉLÁRUGE ISÉ ÀGBÈ TÍ O FESÈ MÚLÈ

- 2.1. Fífi òpin si ebi ni odún 2030 fún gbogbo èniyàn ní pàtàkì jùlo àwon aláìní ati aláìlera pelu àwon omodé ri oúnje tí ó ní se ara lóre je ni àje to ati aje sékù yípo odún.
- 2.2. Òpin gbódò dé bá jíje oúnje tí kò se ara lóore ni odún 2030, ki a se àseyorí ni odun 2025 lórí dídékun ifisòfò awon ògo weere ti ko tii pé odún márùn ún. Kí ètò ti o péye wa lórí oúnje ti o n se ara lóore fún awon òdòbínrin, aláboyùn, àwon obinrin tó ní tó omo lówó ati awon àgbàlagbà.
- 2.3. Isé àgbè ati èrè olóko àroje ni láti gbèrú ni ilòpo méji ní odún 2030 ni Pàtàkì jùlo àwon obinrin, omo onílè, awon eléran òsìn ati olósìn eja nípa ìpèsè ilè ati awon ohun èlò isé àgbè, idanilekoo, ìpèsè owó, ojà fun ànikún ànfààní ise àgbè.
- 2.4. Ní odún 2030, àrídájú gbódò wà fún ìpèsè oúnje ti o fesè múlè sinsin, ètò ise àgbè fún ìpèsè oúnje ni yanturu ti o ni agbára láti kojú iyípadà ojú ojó, ògbelè/èrùn, omíyalé ati àwon ewu miran ti o le se irànwó ati fún ilè ní òrà.
- 2.5. Ní odún 2020, síse àmúlò oní rúurú èso, ohun ògbìn, eran òsìn níle ati lóko nipase itoju aka fun èso ati ohun ògbìn ni orile èdè, agbègbè ati àgbáyé ati jíje ànfààní ti o wa láti ara àwon èso àti ohun ògbìn gégé bi o se je ifenukò ni àgbáyé.

ÀGBÉKALÈ ÌMÒ ISÉ FÚN ÌDÀGBÀSÓKÈ

- 17.9 Síse àtiléyìn awon orilè èdè àgbáyé fun áwon orilè èdè to sèsè n gbèrú láti ilànà lati mú ayé rorùn fún won

OKO ÒWÒ

- 17.10 Ìsàgbékalé òfin ati ilànà ti ko se eléyàmèyà ni ibámu pelú àjo àgbáyé lati le se òwò lábé WTO lati mu ki idàgbàsókè dè ba orò ajé.
- 17.11 Síse àfikún idókò òwò ilé òkèèrè fun àwon orilè èdè to sèsè n dàgbàsókè lati le je ki won ni ilópo méji idókòwò ilé òkèèrè ni odun 2020.
- 17.12 Síse àgbékalé ètò èdínwó owó ibodè sísan lórí àwon ojà ti won kó wo àwon orilè èdè to sèsè n gbèrú ati pe àyè wa fún won láti tà ojà won ni orilè èdè tó wù wón

ÌLÀNÀ ISÉ

- 17.13. Ìsàgbékalé ati ifesè múlè ilànà isé ati ètò ìmúlò fún idàgbàsókè
- 17.14. Ìfilólè ilànà isé to ni ètò fún idàgbàsókè ti o fesè múlè sinsin
- 17.15. Ìbòwò fún ètò ìmúlò ilànà ise orilè èdè gbogbo ati isakóso ti o fesè múlè lati gbógun ti isé ati iyà ati lati sètò fún idàgbàsókè tó lálòpé
- 17.16. Ìgbélaruje ibàsepò àjo àgbáyé fun idàgbàsókè ti o lálòpé nípa ibákégbé ati àjoló ìmò ero, ìmò nípa isúná owólati gbárùkù ti àwon orilè èdè ti o sèsè n gbèrú ni pàtàkì jùlo
- 17.17. Síse iwúrí ati ìgbélaruge àjosepò tó dán mónrán láàrín àwon elégbéjégbé ilé isé ìjoba lati le se àmúlò irírí ati ànfààní ibákégbé pò.

ÈTÒ ÌSÚNÁ

- 17.1 Ìsàtiléyìn fún àwon ònà ti owó ti n jáde si àpò ilú lati je ki gígba owó orí ati àwon owó miran wolé si àpò ìjoba
- 17.2 Kí àwon orílè èdè ti o ti dàgbàsókè se àtileyìn gégé bi ìpinu won fún àwon ilú ti o sèsè n gbèrú ni eyi ti idá méje nínú ogoorún yoo wà fún irànlówó ni igbà ti idá méèdógún nínú ogoorún yoo je irànlówó fún àwon orílè èdè ti ko dàgbàsókè rará.
- 17.3 Şíşe àkójopò owó ni onírúurú ònà lati se irànlówó fún àwon orílè èdè to sèsè n gbèrú
- 17.4 Síşe irànlówó fún àwon orílè èdè to sèsè n gbèrú lati bó nínú gbèsè nípa ilànà ati ètò lati san gbèsè pada díèdíè, idàrìjì ati ifojú fo gbèsè ati pípàrowà si orílè èdè àgbáyé ti wón je ni gbèsè lati fún won ni sùúrú ati ònà iròrùn lati san gbèsè.
- 17.5 Şíşe àgbékalè ònà idókoowò fún àwon orílè èdè to sèsè n dàgbà sókè

ÌMÒ ÈRO

- 17.6 Şíşe ifesèmúlè ifowosówópò láàrín àwon èyà lati ni oore òfé si imò èro igbàlódè ati ogbón àtinúdà ati lati le se àjopín imò ni pàtàkì jùlo ni ilànà ti àjo àgbáyé gbé kalè
- 17.7 Ìgbéláruge idàgbàsókè nípa síşe alájopín imò èro fún àwon orílè èdè to sèsè n gbèrú gégé won se jo fi enu kò
- 17.8 Ìsàgbékalè àmù imò èro sàyénsì ati imò àtinúdà fún àwon orílè èdè to sèsè n dàgbàsókè ni odún 2017 ati ni pàtàkì isàgbékalè imò èro ayára bi àsá kòmputà

- 2.a. Síşe àfikún idóko owò nípa ifowó sowópò àgbáyé, nínú awon ohun àmúsagbára, imò iwádíí lori isé àgbè, idàgbàsókè imò èro igbàlódè, àkà ohun ògbìn ati ohun òsìn láti lè se àmúgbòrò isé àgbè ní àwon orílè èdè ti o sèsè n tiraka lati dàgbà sókè.
- 2.b. Şíşe àtúnse ati didékun ipààlà ati idíwó ni ojà ògbìn àgbáyé nípa yiyo èkúnwó irànlówó lóri ojà kíko lo si òkè òkun gégé bí ilànà idàgbà sókè Dola.
- 2.c. Şíşe àgbékalè awon ilànà lati mú ki ojà oúnje fesè múlè sinsin nípa pípèsè àlàyé ni èkúnréré lóri kàtà kàrà, ni pàtàkì jùlo bí oúnje ti se pò si ni ipamó lati dékun rira oúnje ní òwón gógó.

- 3.1. Ní odún 2030, àwon obìnrin ti o n kú ni àkókò tí wón n bímo gbódò dín kù sí àádòrin nínú egbèrún lónà ogòorún omo ti won bi sáyé.
- 3.2. Ní odún 2030, fi òpin si ikú àitójó fún àwon omo àsèsè bí tíí kan àwon omo tí kò tíí pé odún márùn ún; ki gbogbo orílè-èdè si se akitiyan lati se idínkù ikú omo-ikókó síbii idá-méjilá nínú ogòrún omo egbèrún tí a bí láàyè; kí ikú láàrín omo ti ojó-orí won kò tó odún márùn si dínkù si bíi idá-méèdógbòn nínú ogòrún ún laarin egbèrún omo tí a bí s'áyé.
- 3.3. Ní odún 2030, òpin gbódò dé sí àjàkálè àrùn, àrùn tí kò gbòògùn, ikó fée, àisàn ibà, ati lati gbógun ti àisàn jèdòjèdò, àisàn ti won n kó nípasè omi ati àwon àisàn mìíràn tí ó lè ran ènìyàn.

- 3.4. Ní odún 2030, àdínkù nípa idá kan nínú méta ikú àitójó àwon omodé nípasè àisàn tí kò lè ran èniyàn ni a gbódò dèná, ki a si se itójú nípa igbèláruge ati ipolongo àrùn opolo.
- 3.5. Ifèsémúlè fun idèná ati itójú àsilò oògùn olóró ati àmupara otí líle.
- 3.6. Ní odún 2020, ifarapa ati ikú ti o n wáyé nípasè ijàmbá ojú pópó ni àgbáyé ti gbódò dínkù ní ilópo méjì
- 3.7. Ní odún 2030 a gbódò sètò bi gbogbo àgbáyé yoo se ni ètò si èkó nípa ibálòpò ati ifètò si omo bíbí ati síse ètò ilera ibísí si inú ilànà àti àgbékalè ètò orílè èdè.
- 3.8. Àseyorí gbódò wa lórí ètò ilera fún gbogbo gbo nípa ànfààní si kòseé mà-ní ètò iwòsàn ti o péye, ti o múnádóko ti owó re ko ga ni lára ni pàtàkì jùlo abéré àjesára.
- 3.9. Idínkù ti o gbòòrò gbódò ba ikú ati àisàn ti o n jéyo nípasè kémikà olóró, idòtí inú omi ati ti inu aféfé ni odún 2030.
- 3.a. Síse àtiléyìn imúse ilànà àjo àgbáyé fún ilera lórí àdéhùn isákóso tábà/sìgá bi o ti ye ni gbogbo orílè èdè.
- 3.b. Àtiléyìn fún iwádíí ati ipèsè abéré àjesára ati oògùn fún àwon àisàn to le ran èniyàn ti o maa n je idààmú fun awon orílè èdè ti o sèsè n gbèrú, ipèsè àwon oògùn kò-seé màní ati abéré àjesára ni òwó ti ko ga ni lára gégé bí ilànà ati ifenukò 'Dóhà' ti o fi eto awon orílè èdè ti o sèsè gbèrú múlè si iwòsàn fún gbogbo èniyàn.
- 3.c. Síse àfikún owó isúná, ilera, àti gbígba àwon òsísé, ati idánilékòò àwon onísé ètò ilera ni àwon orílè èdè to sèsè n gòkè agba ni pàtàkì àwon erékùsù kéréje kéréje.

- 16.3. Síse igbèláruge òfin ati ilànà òsèlú ni orílè èdè àti ni gbogbo àgbáyé àti ipèsè idájó ododo fún gbogbo èniyàn.
- 16.4. Ní odún 2030, a gbódò gbógun ti iwà àjebánu ati kíkó ohun ijà olóró wòlú lai gba àse, ki akitiyan wa lati gba owó ilú padà lówó àwon ajegúdú jerá ati lati dèná gbogbo iwà òdaràn.
- 16.5. Gbígbógun ti iwà àjebánu ati ribá gbígba ni gbogbo ònà.
- 16.6. Isàgbékalè awon ilé isé ati ilé iwé ti o kun ojú òsùwòn tíkò si ni kónú kóho nínú ni gbogbo ibi.
- 16.7. Kíkó àkóyawó nínú isákóso ati gbígba àmòrán lati òdò gbogbo eni ti o kópa nínú idàgbàsókè agbègbè àti àyíká.
- 16.8. Fífún àwon orílè èdè to sèsè n gbèrú láyè lati kópa ati lati lénu nínú ètò òsèlú àgbáyé.
- 16.9. Ipèsè ònà idánimò lábé òfin fún gbogbo èniyàn ati gbogbo omo ti won sèsè bi.
- 16.10. Ipèsè iròyìn lórí isèlè ilú gbódò wa fún ara lati mo ati lati dáàbò bo òmìnira ará ilú ni ilànà ati ètò òfin àgbáyé.
- 16a. Irólágbára àwon ilé isé pèlú ifowósowópò lati òdò àjo àgbáyé lati se irànwó fún àwon orílè èdè to sese n gbèrú láti dèná iwà agbésùmòmí ati iwà òdaràn.
- 16b. Igbèláruge ati ifesémúlè òfin ati ilànà ti ko se ojúsajú fún idàgbòsókè to fesè múlè sinsin.

- 15.7. Ìgbésè akin pon dandan lati gbé lati dékun kíkó àwon òdòdó ati ògbìn tìkò wópò jáde lo si agbègbè miran lai gba àse ati wíwá ojútùú si títà ati rírà awon eranko ti won fi òfin dè.
- 15.8. Ní odun 2020, àgbékalè ètò ati ilànà lati dékun ati lati se àdínkù ijeyo awon àjèjì eranko ni awon igbó ati omi òkun ati lati se isàkóso ti o lóòrin lati pa wón run.
- 15.9. Ní odún 2020, igbékalè ètò lórí àwon nnkan to je ibátan elémií gbódò jeyo ninu ilànà isàkóso ni ipínlè ati orílè èdè, igbésè idàgbàsókè ati lílè isé wògbé ati isúná.
- 15.a. Síse kóriyá ati ipèsè owó inání gbogbo onà lati se àtiléyìn lórí itójú awon eranko abèmi.
- 15.b. Síse igbékalè/ipèsè owó lati gbogbo orísun lati se àgbédìde ati àkésó àwon igbó ati lati se kóriyá fún àwon orílè èdè to sese n dàgbà sókè lati le se itójú ati ipamó àwon igbó won.
- 15.c. Kí gbogbo àgbáyé pawópò lati gbogun ti kiko ati sisode eranko ti won n dààbo bò to lòdì si òfin ati lati se irànlówó fún àwon olùgbé igbèríko lati le ri onà oúnje òòjò won.

**ÈRÒNGBÀ KERÌNDÍNLOGÚN:
ÌGBÉKALÈ ÀWÚJO ÀLÀÁFÍA FÚN IDÀGBÀ-
SÓKÈ AYÉRAYÈ, ÌPÈSÈ IDÁJÓ ÒDODO FÚN
MÙTUMÙWÀ ATI IDÁSILÈ ILÉ-ÈKÓ TI O PÈSÈ
FÚN ALÁÀBO-ARA TI O SI MÚNÀDÓKO NI
GBOGBO ÌPÈLÈ ILÉ-ISÉ.**

- 16.1. Fífi òpin si gbogbo iwà jàgídí-jàgan ati ikú òjijì ni gbogbo ibi.
- 16.2. Fífi òpin si ifiyà jeni, ifowó olá gba ni lójú, imúnisìn ati imúniserú àti gbogbo iwà ipá sí àwon omodé.

- 3.d. Ríró àwon orílè èdè ni agbára ni pàtàkì jùlò àwon orílè èdè to sèsè n dàgbàsókè lati le tètè se àkiyèsí ati lati se àdínkù ewu ilera ni àgbáyé.

**ÈRÒNGBÀ KERIN:
SÍSE ÀGBÉKALÈ ÈTÒ-ÈKÓ TI O KÚN TI O SI
PÉ'YE ATI SÍSE AGBÁTERÙ ÀNFÀÀNÍ ÈKÓ
TÍTÍLÁÉ FUN MÙTUMÙWÀ.**

- 4.1. Àrídájú gbódò wa ni odún 2030 pe gbogbo àwon omobínrin ati omokúnrin ni ó je ànfààní èkó ofe ti o yè kooro ni ilé iwé aláakòbèrè de ilé iwé girama pèlú èrì fún àkó yege.
- 4.2. Ní odún 2030, àrídájú gbódò wà pé gbogbo omobínrin ati omokúnrin gbódò ni ètò si idàgbàsókè ati itójú titi kan ètò jéléósínmi eyi ti yòò se igbàradì won fun ilé èkó aláakòbèèré.
- 4.3. Ní odún 2030, ànfàní ti o dógba gbódò wa fún gbogbo obínrin ati okúnrin lati ko isé owó ti o ye kooro, lati lo ile iwe gíga de Fásítì ni owó póókú.
- 4.4. Ní odún 2030, oye àwon òdó ati àgbà ti o ni isé owó ati imò àtinúdà ti o dájú, ti yoo ri isé ti o dára se, gbódò gbèrú sókè dáràdára
- 4.5. Ní odún 2030, òpin gbódò de si àidógba èkó láàrín okúnrin ati obínrin, ipèsè gbogbo ipele èkó ati isé kíkó fún àwon aláàbò ara ati àwon ti o ku dié kaa to fun.
- 4.6. Ní odún 2030, a gbódò ri dájú pe àwon àgbàlagbà lòkúnrin ati lobínrin ati gbogbo òdó, gbódò mòò ko, ki won mòò kà, ki won si le se isirò.

4.7. Ní odún 2030, àrídájú gbódò wà pe gbogbo akékòò gbódò ni imò kikún lati se igbéláruge ilépa idàgbàsókè ti o fi idí múlè sinsin lati ipasè ètò fún omo èniyàn, àìsì eléyàmèyà láàrín okùnrin ati obìnrin igbéláruge àsà ati ise, ipolongo àlàáfíà ati ifé láàrín orílè èdè àgbáyé ati ifé si orísírísí èyà pèlú àsà ati ise won.

4.a. Kíko ati síse àgbékalè ètò èkó ni pàtàkì fún omodé, aláàbò ara se kókó ni ibámu pèlú àlàáfíà ati ààbò agbègbé.

4.b. Ní odún 2020 àfikún gbódò ba oye èkó òfè ti awon orílè èdè ti o sèsè n gbèrú n je ànfààní ni pàtàkì jùlò awon erékùsù kéékèèké ati awon orílè èdè Afrika, fún iforúko sílè fún ile èkó gíga, ilé èkó ikósé ati ilé èkó imò èro ni awon orílè èdè ti o ti gbèrú.

4.c. Ní odún 2030, àfikún gbódò bá ipèsè olùkóakósémosé nípasè ètò àfowósowópò àgbáyé lati se idánílèkò fún awon olùkó ni awon orílè èdè ti o sèsè n gbèrú ati awon òlukó lati awon erékùsù kéékèèké.

ÈRÒNGBÀ KARÚNÚN: SISE ÀSEYORÍ LÓRÍ IBÁDÓGBA OKÚNRIN ÀTI OBÌNRIN, ÀTI ÌRÓLÁGBÁRA ÀWON OBINRÌN ÀTI ÒDÓMÒBÌRIN

5.1 Fífi òpin si gbogbo ònà iyàsótò ati ikóriri awon obìnrin àti òdómòbìrin ní àwùjo.

5.2 Fífi òpin si gbogbo iwà ipá àti ifinijiyà fún awon obìnrin àti òdómòbìrin ní àwùjo àti ni igun ilé kòòkan ni pàtàkì jùlò fífi obìnrin ati òdómòbìrin se owo eru at owo nabi /sina ni ilu okeere àti awon ònà ifiyà je èniyà miiran.

ÈRÒNGBÀ KARÚNDÍNLOGÚN: ÌDÁÀBÒBÒ, ÌSÀGBÈNDE ÀTI ÌGBÉLÁRUGE, ÌSÀMÚLÒ ÀWON ERANKO ÀTI EWÉKO, SÍSE ÌTÓJÚ ÀWON IGBÓ, DÍDÉKUN SÍSO ILÈ DI ASALÈ, DÍDÉKUN ILÈ BÍBÀJÉ ÀTI ÀWON ERANKO ATIEWÉKO.

15.1. Ní odún 2020, àrídájú gbódò wa fun itójú ati àtúnse awon ilè, inú ilè, òkè, òkun ati etikun ni ibámu pèlú etò ati ilànà ti àjo àgbáyé fi enu kò sí.

15.2. Ní odún 2020, ipolongo ati imúse isákóso awon onírúru igbó, dídékun igbó píparun, àtúnse ati imúpadàsípò awon igbó ati igi igbínbìn lati da igbó pada gbódò jé idá mewa ninu ogóòrún bi o ti le wu ki o kéré mo.

15.3. Ní odún 2020, a gbódò gbógun ti igbó píparun ki a si se àtúnse ati àtúntò awon igbó ati ilè ti won ti bájé nipa ògbelè, omíyalé ati awon isé ati akitiyan awon èniyàn.

15.4. 2030 àrídájú gbódò wà fun ipamó ati idáabobò awon òkè lati le je ki won se ànfààní ti o se pàtàkì fún idàgbàsókè ati imúgbòrò agbègbè.

15.5. Gbígbé igbésè pàtàkì lati dékun igbó píparun ati ipádánù ti o wáyé nipa ipínsíyéle yèlè ki igbésè akin si wa ní odun 2020 lati dá ààbò bo awon eranko inú igbé ni pàtàkì jùlò awon ti won ti fee parun tán.

15.6. Şíşe ipíndógba awon ànfààní ti o wáyé lati ara awon eranko ati irúgbìn ti o ni ibátan ifijogún.

- 14.5. Ní odún 2020, ipamó gbódò wa fún idá méwá nínú ogorun àwon etíkun ni ibámu pelu àgbéye ati itónisóna imò sáyénsi.
- 14.6. Ní odún 2020, idiwó ati idèna gbódò wa fún àwon ònà ipeja eyi ti o n fa ijambá ati àkótán eja nínú ibú. Fífi òpin si àwon ònà ti ko ba òfin mu ti won n gbà kó eja nínú òkun pèlú fífi àwon orílè èdè to sese n gbèrú sòkàn ati àwon erékùsù ni ibámu pèlú àdéhùn àjo àgbáyé lórí òwò síse.
- 14.7. Ní odún 2030, síse àfikún ànfààní okoòwò si àwon orílè èdè ati erékùsù ti o n dàgbàsókè nípa àwon orò ajé ti o jeyo láti etíkun nípasè isé eja pípa ati ìrin afé.
- 14.a. Síse àfikún imò ijìnlè sáyénsi ati ise iwádíí nípa etíkun pelu ibámu ati ilàna àwon egbé ‘Oceanographic Commission’ lati se àtúnse si àwon etíkun gbogbo eyi ti o le mu idàgbàsókè ati ilosiwájú ba àwon orílè èdè ati erékùsù ti o sèsè n dàgbàsókè.
- 14.b. Ìpèsè ati itónisóna fún àwon apeja olóko òwò kékeré si àwon ojà ati ibùdó ti won yoo ti ri ojà won tà.
- 14.c. Síse idáàbò ati ipamó àwon òkun ati etíkun pèlú èrò ati ohun àlùmóni gege bi o se wà ni àkoólè inu òfin UNCLOS ti o pèsè ilàna ètò ti o ba òfin mu lòrì lílò àwon etíkun gege bi o se wa ni ese kejìdínlògojo iwe.

“The future we want” - “Ojó òla ti afé”

- 5.3. Fífi òpin si gbogbo iwà ipalára bíi fífi omobínrin fún oko laítì bálàgà ati kíkòlò/dídábé fún omobínrin.
- 5.4. Mímó rírì ati pàtàkì isé ilé ati isé irànlówó òfé nípasè òfin amáyéderùn, isé àwùjo ati ojùse enikòòkan ninu ebí gégé bi o se ye.
- 5.5. Àrídájú gbódò wa fún ikópa àwon obínrin àti ànfààní dídógba lati kópa nínú òsèlú ati ipò àse ni gbogbo ònà ati ni gbogbo ibi.
- 5.6. Síse àrídájú ètò iwòsàn nípa ibísí ati ibálòpò gégé bi àbájáde ifenukò ipàdè ICPD ati àgbékalè àpèrò Beijing.
- 5a. Àtúnse àwon àgbékalè ti yoo fún obínrin ni ètò lati je orò ati lati ni ipín nínú ogún ilé ati àwon ohun iní ati àlùmóni gege bi o ti wà nínú òfin àgbáyé
- 5b. Síse igbéláruge imò èrò ni pàtàkì jùlò imò èrò ibánisòrò igbálódé lati fi polongo irólágbára àwon obínrin.
- 5c. Síse àmúlò ilàna ètò ti o dúró sinsin ti o sibá ofin mú lati polongo ibádógba àwon obínrin pèlú okúnrin ati irólágbára àwon obínrin ati òdómobínrin ni gbogbo ònà ati ni gbogbo ibi

**ÈRÒNGBÀ KEFÀ:
SÍSE ÌPÈSÈ OMIATI ÌMÓTÓTÓ FÚN GBOGBO ÈNÌYÀN.**

- 6.1. Ní odún 2030 àseyorí gbódò wà nípa ìpèsè omi mímu ti o mó ní owó póoku fún gbogbo ènìyàn.
- 6.2. Ní odún 2030 ìpèsè ìmótótó ti o péye fún gbogbo ènìyàn nípa fífi òpin sí síse gá/ìgbònsè si àyíká ati agbègbè ni pàtàkì jùlò pípèsè ohun èlò kòsémàní fún àwon obínrin, omodébínrin ati àwon tí kò dá pé/aláàbò ara.

- 6.3 Ní odún 2030 átúnse gbódò dé ba omi nípa idínkù aféfé bíbàjé, dídáwó dúró lóri dída idòtí ati àwon kémíkà olórò sínù omi ati sise itójú omi kí won tó mu ú.
- 6.4 Ní odún 2030, ipese omi ti o dára ti o si mo gbódò wàni yanturu fún gbogbo èniyàn lati kojú òwón omi ati se irànlówò fún àwon ti iyà omi n je.
- 6.5 Ní odún 2030, ipèsè omi fún gbogo èniyàn ati ni ibi gbogbo pèlú ifowósowópò gbogbo àgbáyé gégé bi o ti ye.
- 6.6 Ààbò ti o péye gbódò wà ní odún 2020 fún àwon nnkan elémíí ninu omi ati àwon ibátan ati ogbègbè bii àwon òkè, igbó, odò ati adágún omi.
- 6a Ní odún 2030 àmúgbòrò gbódò ba ifowósowópò lówùjo àgbáyé láti gbàrùkù ti àwon orílè èdè to sèsè n dàgbàsókè nípa ipèsè omi ati imótótó ni pàtàkì jùlò ànitò ati ànisékù omi .
- 6b Àtiléyìn ati iròlágbara fún àwon ará ilú lati kópa nínú átúnse ati àmúdára omi ati imótótó àgbègbè

- 13.a. Sise àmúse èjé ti àwon orílè èdè ti o ti ni idàgbàsókè jé níwájú àjo àgbáyé to n ri si òrò iyípadà ojú ojó lati maa se irànwó owó to je bílìonù lónà ogórùn dólà lódoodún lati fi kojú ewu ati ijàmbá ti àwon orílè èdè to sèsè n dàgbà sókè n kojú látàrì ojú ojo yiyipada ati sise agbedide igi ati eweko gbingbin lati ran ojú ojó lówó.
- 13.b. Ìgbélárugè ètò èrò fún igbàradì ati isàkóso iyípadà ojú ojó ni àwon erékùsù ati igbèríko ni ifojúsùn julo fún àwon obínrin, odò ati àwon ilú kéréje kéréje.

**ÈRÒNGBÀ KERINLÁ:
SÍSE ITÓJÚ ATI LILO OHUN ALUMONI INU
OMI OKUN ÀTI ÒSÀ FÚN IDÀGBÀSÓKÈ TI O
NÍ IKIMÍ.**

- 14.1. Ní odún 2025, idíwó ati idèna gbódò wà fún idòtí ati ibaféféjé omi òkun ni pàtàkì julo àwon pàntí ti o n wò inú òkun lati orí ilè.
- 14.2. Ní odún 2020, isàkóso ati idáàbò bo àwon òkun ati etíkun lati dèna ikolù aburú nípa sise ipadàbòsípò ati isojí lati se àkóso etíkun ti o ni òrà ti o si n pawó wolé.
- 14.3. Síse àdínkùn ati wíwá ojútù si omi òkun ati idòtí aféfé to n se àkóbá fún nípasè ìmò ijìnlè sáyénsi ni gbogbo ònà.
- 14.4. Ní odún 2020, ilànà ati ètò gbódò wa fún eja pípa, eyi ti yoo fi òpin si kíkò gbogbo eja kúrò nínú òkun ni ònà àitò eyi ti o n se àkóbá fún isé eja pípa nípa lílo ìmò ati ètò sáyénsi igbálodé lati se idápadà àwon òkun wa si ipò iwúlò won.

**ÈRÒNGBÀ KEJE:
SÍSE IPÈSÈ INÁ MÒNÀMÓNÁ TI KII SÉ'JÚ TI O
LÁLÒPÉ NI OWÓ PÓÓKÚ**

- 7.1 Ìpèsè iná mònàmóná ti igbàlódé ti ó ní àlòpé ni owó póókú ni odún 2030.
- 7.2 Ní odún 2030 àfikún yoo ba iná ti o se lálòpé ní àgbáyé.
- 7.3 Ní odún 2030, àfikún ni ilópo méjì yoo de ba agbára iná mònàmóná.

- 12.8. Ní odún 2030, àrídájú gbódò wa pe gbogbo èniyàn ni o ni òye ati imò nípa ìgbé ayé àlàáfíà ni àyíká ti ewéko ati eranko àbáláyé wà.
- 12.a. Şíşe àtiléyín fún àwon orílè èdè to sèsè n dàgbàsókè lati se àmúgbòrò imò sáyénsi ati imò èro ti yoo fún won ni ètò ilànà ti o dúrò sinsin nínú ipèsè ati lílo àwon nnkan ti won n se.
- 12.b. Şíşe àgbékalè ati àmúlò àwon irin isé ti yoo se àmójútó irin àjò afé nípasè eyi ti yoo pèsè isé ati ìgbéláruge àsà ati isé àwon èniyàn.
- 12.c. Şíşe àtúntò ati àmúkúró àwon èkúnwó epo eyi ti o n se ijámbá ati sísofò orò ajé ati síse àtúntò ati àtúngbékalè owó orí eyi to n se jámbá fún àwon orílè èdè ti o n gbèrú lówó ati lati dáàbò bo àwon aláiní ati àwon agbègbè ti irú ètò bée se àkóbá fún.

**ÈRÒNGBÀ KETÀLÁ:
GBÍGBÉ ÌGBÈSÈ ATI ÀMÓJÚTÓ LÁTI DÉKUN
ÌYÍPADÀ OJÚ-OJÓ ÀTI EWU TI O RÒ MÓO.**

- 13.1. Şíşe àgbékalè ilànà ati ètò imúpadàbò sípò léyín ijámbá pajáwiri ti o nsisé pèlú iyípadà ojú ojó.
- 13.2. Şíşe àfikún ètò ati ilànà ojú ojo yíyípadà sínú ilànà òfin ati ètò imúlò orílè èdè.
- 13.3. Şíşe ipolongo ati itanijí fún àwon èniyàn lori bi a se le koju ewu ti o wa nínú iyípadà ojú ojó pèlú imúrasílè ati isàkíyèsí àwon iyípadà agbègbè.

- 7a. Ní odún 2030 ifowósowópò pèlú àjò àgbáyé yoo gbèrú si ipèsè ati iwádí ti o múnádóko lori ipèsè iná oba ti o lálòpé ni pàtàkì jùlò isodòtun ati àtúnlò iná oba ati itèsiwájú nínú idókòwò nínú ipèsè iná oba.
- 7b. Ní odún 2030 àmúgbòrò yoo de ba ònàèro ati amàyèderun lati se ipèsè iná ìgbàlódé ti o ni àlòpé fun gbogbo awon orílè ti o sese n dàgbà sókè, àwon erékùsù kéékèèké ati ipínlè gege bi àkosilè irànlówó se wa fun won.

**ÈRÒNGBÀ KEJO:
ÌGBÉLÁRUGE ÀTI ISÀTILÉYÍN FÚN GBÍGBE-
RÚ ORÒ AJÉ ÀTI IPÈSÈ ISE TI O DÁRA FÚN
GBOGBO ÈNÌYÀN.**

- 8.1. Ifesemúlè okò òwò ati orò ajé ni ibámu pèlú ilànà àgbàyé ni pàtàkì jùlò idá meje ninu ogóorún ni odún ti o wa fun orílè èdè ti o gbèyìn jùlò nínú idàgbàsókè.
- 8.2. Àse yege ti o ga jùlò nínú àbájáde òrò òye nípa idóko òwò lorisirisi ònà, gbígbé láruge imò èrò lati dojúko síse isé takuntakun.
- 8.3. Şíşe ipolongo ati ìgbéláruge àwon ilànà ati ètò fún idàgbàsókè ati ipèsè isé owó, sise imò àtinúdá ati lati se kóriyá fún àwon olóko òwò kéékèèké nípa irànlówó owó.
- 8.4. Itèsiwájí nínú odún 2030 fún ànitó ati ànísékù orò ajé ati àtinúdá síse lopo àwon ohun èlò lati gba ètò orò ajé lówó iná ajoreyin ni ibamu pelu ilana eto olodun mewaa lori ise sise ati ìgbèrú si orò ajé nínú eyi ti àwon orílè èdè to sèsè n dàgbà sókè ti gbódò je olórí.
- 8.5. Ní odún 2030 àseyorí kíkún gbódò wà lóri ipèsè ise ti o dára fún gbogbo obínrin, okúnrin, òdó, àwon ti o ni ipèníjá èyà ara ti owó ti won yoo gba maa ni ibámu pelu isé ti won se.

- 8.6 Ní odún 2020, ye àwon òdó ti ko ni isé lówó, tí kò sí ní ilé iwé tí kò sí ní enu èkósé gbódò dín kù.
- 8.7 Gígbe ìgbésè ti o nípon gbódò wáyé lati dèkun ati lati fi òpin si gbogbo ònà ti won n gba lo awon omodé gégé bi erú, fifi omodé se isé ti o ni agbára ati wi pe ni odun 2025 òpin gbódò dé si ifomo serú ati eyi ti o nii se pèlú fifi awon omodé ja ogun.
- 8.8 Ààbò gbódò wà fún ètò omoniyàn nipa isé sise ati lati sètò agbègbè tíkò ni ewu fun àwon òsìsè ni pàtàkì julo awon àtòhúnrinwá tabi àjòjì ni pàtàkì julo awon obinrin ati awon ti o n se isé ti o ni ewu púpò.
- 8.9 Ní odún 2030, àgbékalè eto ati ilànà gbódò wáyé ti yoo se ìgbéláruge ètò ìgbafé nípasè eyi ti isé yoo wa ni yanturu fun awon èniyàn ti yo si se àfihàn ati ìgbéláruge àsà ati ise pelu isé isèn báye awon èniyàn.
- 8.10 Sísè àtiléyìn fun awon idókòòwò lati le se àtiléyìn ati àmúgbòròile ifowópamó ibílè, ilé okòòwò màdàmílòfò ati eto iròrùn lati ri owó se isé.
- 8.a Sísè àfikún iranlówó òwò sise fun awon orílè èdè ti o sese n dàgbàsókè ni Pàtàkì julo awon orílè èdè ti o rèyìn julo nípasè ètò ati ilànà iranlówó oko òwò fun awon orile ede ti o sese n gbèrú.
- 8.b Ní odún 2020, àgbékalè ati ilànà ti o gbórín gbódò wa lati pèsè ise fun awon òdó eyi ti yoo wa ni ibámu pelu ilana àjo òsìsè àgbáyé.

**ÈRÒNGBÀ KEJÌLÁ:
SÍSÈ ÀRÍDÁJÚ ILÀNÀ TI O FESÈMÚLÈ SINSIN
FÚN IPÉSÈ ATI RÍRÀ ÀWON OHUN ÈLÒ.**

- 12.1. Sísè àgbékalè ilànà ètò olódún mewa lori ipèsè ati rírá ohun èlò eyi ti àwon orílè èdè ti o ti dàgbàsókè se agbáterù re nigba ti ilera ati idàgbàsókè àwon orílè èdè yoku se pàtàkì
- 12.2. Ní odún 2030, àseyorí yoo wáyé ni lílò ati isàkóso àwon ohun èlò àdáyébá.
- 12.3. Ní odún 2030, idínkù ti o lóòrin yoo wáyé lóri fifi oúnje sòfò lati òdò àwon aláràje ati alárátúntà ati ifoúnje sòfò to n wáyé ni àkókò ti won n pèsè ati ti won n kórè won.
- 12.4. Ní odún 2020, àseyorí gbódò wa lori itójú ati isàkóso àyíká kúrò lówó ewu kémikà olóró ní ilànà ati ètò ti àjo àgbáyé gbé kalè lati se idínkù bi àwon kémikà olóró se n wo inú omi, aféfé ati ilé lati din ijambá ti ose ti wo n se ilera omo èniyàn.
- 12.5. Òsùnwon ègbin ti an se yoo dínkù ni odún 2030 nípasè didena ègbin, ati ilótúnlò won.
- 12.6. Sísè iwúrí fun àwon ilé ise ni pàtàkì julo ilé isé ti o ni èka káàkiri orílè èdè, àgbáyé lati se àmúlò àsà alálòpé si ètò àkoólè ati iròyìn won.
- 12.7. Ìgbéláruge ònà láti gba nnkan eyi ti o ni àlòpé ni ibámu pèlú ilànà ati ètò àjo àgbáyé.

- 11.3. Ní odún 2030, igbékale ètò isògbédìgboro ti o fesè múlè sinsin ati ilànà itèlúdó fun awon èniyàn gbodo wa káàkiri oríle èdè.
- 11.4. Sísapá akitiyan lati dáàbò bo, awon isèsè ati àsà abinibí.
- 11.5. Ní odun 2030, ilànà ati igbèsè lati se àdínkù iye awon ti o kú, ati awon ti wàhálà ba nípasè àjálù omíyalé pelu ilàkàkà lati dáàbò bo àwon aláìní ati aláìlera.
- 11.6. Àkíyèsí pàtàkì gbódò wa fún isèlè àyíká ati agbègbè ni awon ilu nla ni pataki aféfé ti o nfé, kólè kòdòtí ati ilànà itójú ègbin ati àyíká.
- 11.7. Nínú odun 2030, ipèsè ogbà oko tútù ti o ni àbò ti o péye fun awon obinrin, omodé, arúgbó ni pàtàkì awon aláàbò ara.
- 11.a. Àtílèyìn gbódò wà fún ibásepò awon igbèríko, ilétò ati àwon ilú nla nípasè orò ajé, ibágbé àwujo ati agbègbè.
- 11.b. Ní odún 2020, àfikún yoo wa fun awon ilú nlá, ati ilétò ti o n kópa nínú ilànà ati ètò fún igbáradì ifaradà ojú ojó to n yí padà ati ijambá ati isètò idàgbàsókè ni ibámu pèlú ilànà ‘Sendai’ lori bi ase le din ijambá ati ewu kú ni gbogbo ònà.
- 11.c. Sísè àtílèyìn fun awon oríle èdèè to rèyìn ninu idàgbàsókè nípa iranlówó owó ati imò èro lati kó ile ti yoo ni àlòpé nípa lilo awon ohun èlò ti won se ni àyíká won.

ÈRÒNGBÀ KESAN:
SÍSÈ ÀGBÉKALÈ ÀWON NÑKAN KÒSÈEMÀNÍ
ALÁLÒPE ATI ÌGBÉGA ILÉ-ISÉ NÌLÁ ATI ISÉ-
ÀTINÚDÁ

- 9.1. Ìpèsè ohun kòsèemàní ti o ni àlòpé, ti o see fi okàn tè, ninueyi ti ohun kòsèemàní laarin orile ede meji lati se àtílèyìn oko òwò ati orò ajé, ni pàtàkì ifòkànbale àti igbé ayé iròrùn awon èniyàn.
- 9.2. Sísè agbékale àti idókòòwò ti o kun ti ósì fesémúle sinsin, ati ní odún 2030 síse igbé díde ipín isé síse gégé bi ibámu agbékale GDP.
- 9.3. Ìpèsè owó yíyá fún awon olóko òwó kéékèèké ati onílè isé kéréje ni pàtàkì jùlò ni awon oríle èdè ti idàgbàsókè won kòtíi gbèrú nípa sísan èlè ti ko ga ni lara lóri èyáwó ati ipèsè oníbará fún ojà won.
- 9.4. Ni òdun 2030, igbèsókè awon ohun kòsèé mánì lati je ki won ni àlòpé pelu àmúgbòrò orò ajé ti o jáde nípasè imò èro ati àyíká ti o mó tònítóní eyi ti oríle èdè kòòkan gbódò se gege bi agbára won ti tó.
- 9.5. Sísè igbélárugbe iwádíí imò ijìnlè, àtúnse àwon èrò igbàlódé ni pàtàkì jùlò àwon oríle èdè ti o sèsè n dàgbàsókè ni odún 2030 ati síse iwúrí fún ogbón àtinúdá ti yoo je ki àwon òsísé pò sí.
- 9.a. Sísè agbáterù àwon nnkan kòsèemàní ni àwon oríle èdè tío sèsè n dàgbàsókè nípasè ipèsè owó, ati imò èro fún àwon oríle-èdè Afrika ti o sese n dàgbàsókè àti àwon erékùsù kéékèèké.
- 9.b. Sísè àtílèyìn fún àwon oríle èdè to sese n gbèrú nípa àwon nnkan èlò ile isé iwádíí ati isé àtinúdá ati ètò ilànà òsèlú ti o mú ayé rorùn fun ati da oko òwò síle ati àtúnse àwon isé won.

9.c Sise agbateru ipese irinyin ati ero to mu ibasoro rorun ati lati tiraka lati pese ero ayelujara fun awon eniyàn ni awon orile ede to sese n dagba soko ni odun 2020.

**ERONGBA KEWAA:
ADINKU AIDOGBANINU ORILE EDE ATI
LAAFIN ORILE EDE.**

- 10.1. Ninu odun 2030, ilosiwaju gbodo wa ninu owó oya awon osise ni ida ogoji ninu ogorun eyi ti o gbodo ju ti gbogbo gbó lo.
- 10.2. Irolagbara ati atileyin gbodo wa nipa oró ajé, oselu ati idagbasoke bgogbo eniyàn ni odun 2030 lai se ojusaju nipa ojó ori, okunrin tabi obinrin, awó, eya, ilu, esin tabi awon nnkan miran.
- 10.3. Aridaju idogba anfaani nipase sise deede ni gbogbo ona ni pataki julo ofin sise ati agbikalé ilana ati eto ti o wan i idogba fun gbogbo eniyàn.
- 10.4. Sise agbikalé ilana iseto inawo owó oya ati eto abo eyi ti atunse yoo maa ba ni oore kore.
- 10.5. Sise atunse si ilana ofin ati sise abojuto eto isuna agbaye ati lati se amulo iru ilana bee.
- 10.6. Sise ogbunfo ati asoji fun awon orile ede to n gbiyanju lati gberu ninu igbimo agbaye lori eto oro ajé ati isuna ki won ba le ni isakoso ti o daju ti o si fi ese mule sinsin.

10.7. Sise agbikalé ona irorun ti ko ni ewu eyi ti awon eniyàn le maa gba lati rin irin ajo lati orile ede kan si omiran nipa ilana ati ofin ti o fesemule.

10.a. Sise amulo ofin ati ilana pataki lati maa ba awon orile ede ti o n sese gberu lo ni ibamu pelu alakale ajo agbaye lori oro ajé.

10.b. Fifi aye gba iranlowo owó ati idasile oko owó lati gbaruku ti awon orile ede, ipinle, ni Afrika ti o sese n gbiyanju lati gberu ati awon erekusu ti ko tii ni idagbasoke to ni ibamu pelu eto ati ilana won.

10.c. Ninu odun 2030, adinku gbodo de ba owó ti awon alejo n san fun igbelu ni ida meta ninu ogorun ki awon iloro ti ibudo ti owó sisan ti ju ikó marun ninu ogorun di titi pa.

**ERONGBA KOKANLA:
IPESÉ ÀÀBO TO DÁJU ATI IGBÉ-AYÉ IRORUN
FUN AWON ILU NLÀ ATI ILETÓ.**

11.1. Ipese ile ti o dara, ti o ni abo ti o peye ni owó pooku gbodo wan ni arowoto gbogbo mutumuwa pelu awon ohun amaye derun ni odun 2030.

11.2. Ni odun 2030, ipese eto irinna ti ko ni ewu, ti ko won ti o sin i alope gbodo wa fun gbogbo eniyàn, sise atunse awon oju ona wa nipa fifé won lati le fi aye gba awon alabo ara lokunrin, lobinrin, lomodé ati agba.

United Nations
Information Centre
(UNIC), Lagos

17, Alfred Rewane (Formerly Kingsway) Road Ikoyi,
P.O. Box 1068, Lagos, Nigeria.

Tel: (01) 4630915 E-mail: lagos@unic.org

Website: www.lagos.sites.unicnetwork.org

facebook: United Nations Information Centre (UNIC), Lagos.

Twitter: @UNICLagos

designed & printed by: Media Culture Mktg Comm. Ltd.
080333911598, 07088869792

ÌLÉPA ÌDÀGBÀSÓKÈ TÓ DÚRÓ ṢINṢIN

NÍ ÈDÈ

YORÙBÁ

